

FINANSINSPEKTIONEN

Kreditmarknadsbarometern

KVARTAL 3 - 2012

5 DECEMBER 2012

Inlåningen fortsätter att öka

Inlåningen, särskilt från svenska hushåll, fortsätter att växa. Inlåningen från svenska hushåll har ökat med 88 miljarder till 980 miljarder kronor på ett år, vilket motsvarar en ökningstakt på nästan 10 procent.

Utlåningen, mätt som årstakt, fortsätter att öka, men i en lägre takt. Det är i huvudsak minskad utlåning i utlandet som drar ned ökningstakten. Även i sparbankerna och de utländska filialerna noterades en lägre utlåningstillväxt.

Storbankernas rörelseresultat före skatt (rullande fyra kvartal) ökade till 83,5 miljarder kronor. Det är en ökning med 4 procent jämfört med föregående kvartal.

Enheten Rapportering
08-787 80 00
rapportering@fi.se

www.fi.se

Kreditmarknadsbarometern beskriver den övergripande utvecklingen på kreditmarknaden. Utvalda diagram visas efter textavsnittet. Dessutom finns en statistikbilaga till Kreditmarknadsbarometern att ladda ned från www.fi.se/kmb2012_3.

INNEHÅLL

OM KREDITMARKNADSBAROMETERN	3
Intjäning	4
Utlåning	4
Inlåning och kapital	5
DIAGRAM	6
INTJÄNING	6
1. Rörelseresultat (storbanker)	6
2. Rörelseresultat (bankaktiebolag och sparbanker)	6
3. Rörelseresultat (övriga)	7
4. Intäkter (storbanker)	7
5. Avkastning på eget kapital	8
6. K/I-tal före kreditförluster	8
UTLÅNING	9
7. Förändring i utlåning till allmänheten (banker)	9
8. Förändring i utlåning till allmänheten (övriga)	9
9. Sektorfördelad utlåning (storbanker)	10
10. Utlåning till icke-finansiella företag	10
11. Kreditförluster netto/lån till allmänheten (banker)	11
12. Kreditförluster netto/lån till allmänheten (övriga)	11
13. Osäkra lånefordringar/lån till allmänheten (banker)	12
14. Osäkra lånefordringar/lån till allmänheten (övriga)	12
INLÅNING OCH KAPITAL	13
15. Förändring i inlåning från allmänheten (banker)	13
16. Inlåning från svenska hushåll	13
17. Kapital (bankaktiebolag)	14
18. Kapital (sparbanker)	14
19. Kapital (storbanker)	15
20. Kapital (mindre kreditmarknadsbolag)	15
21. Kapitaltäckningsgrad	16
DEFINITIONER	17
FÖRETAGEN	18

Om Kreditmarknadsbarometern

Kreditmarknadsbarometern publiceras kvartalsvis och sammanfattar utvecklingen av den finansiella ställningen, utlåningen och kapital-situationen i banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag. Kreditmarknadsbarometern omfattar cirka 280 företag med finansiell verksamhet, uppdelade i ett antal kategorier.

Kreditmarknadsbarometern baseras på den rapportering som finansiella företag under tillsyn är skyldiga att lämna till Finansinspektionen.

Kreditmarknadsbarometern är uppdelad i tre delar:

1. Intjäning

– uppgifter om bland annat resultat, avkastning, intäktskällor och marginaler.

2. Utlåning

– uppgifter om bland annat utlåning, osäkra lånefordringar och kreditförluster.

3. Inlåning och kapital

– uppgifter om bland annat kapitaltäckningskvot, kapitalbas, kapitalkrav och finansiering.

Definitioner finns sist i barometern. En sammanställning av populationen per rapportdagen återfinns i statistikbilagan. Alla nyckeltal är storleksviktade (dvs. kvoter är mätta som företagens sammanlagda värde i täljare och nämnare). När inget annat anges visar diagram utvecklingen i årstakt. Det innebär summan av de fyra senaste kvartalen för uppgifter från resultaträkningen eller det senaste årets förändring för uppgifter från balansräkningen. Denna tolv månadersperiod benämns **perioden** i rapporten.

Barometern beskriver utvecklingen både för de fyra stora bankkoncernerna (som kallas "storbanker" i rapporten) och för övriga finansiella företag.

Valet mellan att visa information för koncerner respektive för enskilda juridiska personer medför ofta en komplikation när den svenska finansiella sektorn ska beskrivas. De stora bankkoncernerna består vanligen av en moderbank, som är ett svenskt bankaktiebolag, samt av dotterbolag i form av ett bostadsinstitut, samt i varierande grad svenska kreditmarknadsbolag, svenska värdepappersbolag, utländska dotterbanker eller filialer i utlandet. Även andra min-

dre koncerner finns på den svenska marknaden.

I Kreditmarknadsbarometern har detta hantearats på följande sätt. När "storbanker" redovisas, visas hela koncernen, inklusive såväl svenska som utländska dotterföretag och filialer. När "banker" redovisas avses alla bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker och utländska filialer, dock utan de fyra storbankernas bankaktiebolag. Anledningen är att storbankerna annars skulle dominera gruppen. När "bostadsinstitut" redovisas ingår dock storbankernas bostadsinstitut, eftersom det är intressant att följa denna sektor som helhet, och att det finns så få bostadsinstitut utanför de fyra storbankerna. Gruppen kreditmarknadsbolag redovisas från och med andra kvartalet 2009 exklusive bolag som ingår i någon av storbankskoncernerna. Kreditmarknadsbolag som finansierar särskilda sektorer ingår inte heller i gruppen kreditmarknadsbolag. Bostadsinstituten, som formellt är kreditmarknadsbolag, har också exkluderats från denna grupp i framställningen.

Ett ytterligare problem med denna typ av framställning är att de grupper som redovisas förändras över tiden, exempelvis genom att nya företag kommer till eller försvinner, eller genom att företag ombildas från en företagskategori till en annan. Under senare år har exempelvis flera värdepappersbolag ombildats till banker och flera sparbanker ombildats till bankaktiebolag. En viktig förändring under inledningen av 2000-talet var den nya lagstiftningen för banker och kreditmarknadsbolag som började gälla vid halvårsskiftet 2004. Genom denna slapp ett antal kreditmarknadsbolag tillståndsplikt.

Rapportering av balans- och resultaträkning lämnas enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2008:14 och uppgifter om Kapitaltäckning och stora exponeringar sker enligt FFFS 2011:45. All inrapporterad information om enskilda företag omfattas av sekretess.

Kontaktpersoner:

Staffan Boström
Senior analytiker
08-787 82 08
staffan.bostrom@fi.se

Intjäning (Diagran 1–6)

Storbankernas rörelseresultat före skatt, rullande fyra kvartal, ökade till 83,5 miljarder kronor. Det är en ökning med 4 procent jämfört med ett kvartal tidigare.

Storbankernas avkastning på eget kapital, beräknad på rörelseresultatet före skatt, steg ytterligare något och uppgick under perioden till 15,5 procent. Samtidigt förbättrades K/I-talet till 0,54 vilket är det lägsta, sedan 2009.

Storbankernas rörelseresultat före skatt under tredje kvartalet uppgick till 20,8 miljarder kronor. Jämfört med kvartalet innan var intäkterna och kostnaderna lägre under det tredje kvartalet medan kreditförlusterna var i stort sett oförändrade. Ett lägre räntenetto samt minskat nettoresultat av finansiella transaktioner förklarar till stor del de sjunkande intäkterna.

Värdepappersbolagens rörelseresultat fortsatte att minska och uppgick under det tredje kvartalet till 77 miljoner kronor, vilket är det lägsta kvartalsresultatet sedan 2008.

Utlåning (Diagran 7–14)

Utlåningen fortsätter att öka, men ökningstakten, mätt som förändring i årstakt, dämpades något under den senaste perioden. Storbankerna rapporterar en årlig utlåningstillväxt på 0,7 procent. Det är främst utlåningen till utländsk allmänhet som minskar, mätt i årstakt minskade den med 0,1 procent. Mot svenska hushåll ökade storbankernas utlåning med 3,9 procent i årstakt.

Under tredje kvartalet minskade storbankernas utlåning med 85 miljarder kronor, jämfört med andra kvartalet. Det är främst utlåningen till utländsk allmänhet som minskar medan utlåningen till svenska hushåll ökade med 16 miljarder kronor under det tredje kvartalet.

Diagram 10 är nytt i barometern och visar förändringen i utlåningen till icke-finansiella företag, mätt i årstakt. Ökningstakten i utlåning till icke-finansiella företag har minskat något i storbankerna, bankaktiebolagen och sparbankerna. Den årlig ökningstakten i storbankerna uppgick till 2,6 procent. Högst är utlåningstillväxten i sparbankerna där utlåningen till icke-finansiella företag ökade med 5,6 procent.

Kreditförlusterna i storbankerna uppgick under det tredje kvartalet till drygt 2,8 miljarder kronor vilket är något högre än kvartalet innan. Kreditförlustnivån mätt under rullande fyra kvartal uppgår till 0,16 procent.

Kreditförlustnivåerna, mätt över fyra rullande kvartal, har ökat något för samtliga grupper utom för bostadsinstituten där nivån fortsätter att vara nära noll. Den största ökningen noterades i gruppen mindre kreditmarknadsbolag där nivån kreditförluster ökade från 0,57 procent till 0,66 procent.

Osäkra lånefordringar som andel av utlåning till allmänheten har ökat till 1,03 procent i sparbankerna. Under det tredje kvartalet har retroaktivt ändrade rapporteringsrutiner avseende osäkra lånefordringar inne-

burit en större ökning i gruppen mindre kreditmarknadsbolag där andelen osäkra lånefordringar per utgången av det tredje kvartalet uppgick till 5,3 procent. I övriga är förändringarna mindre.

Inlåning och kapital (Diagram 15–21)

Inlåning från allmänheten fortsätter att öka i samtliga bolagsgrupper. Ökningstakten för inlåningen är högre än för utlåningen i alla företagsgrupper. Inlåningen i storbankerna ökar, dock har inlåningstillväxten, mätt i årstakt, minskat från 5,6 till 3,0 procent senaste kvartalet.

Inlåningen från svenska hushåll fortsätter kontinuerligt att öka. Sammanlagt uppgår inlåningen från svenska hushåll till 980 miljarder kronor och den årliga tillväxten till knappt 10 procent. Diagram 16, som är nytt, visar inlåningen från svenska hushåll.

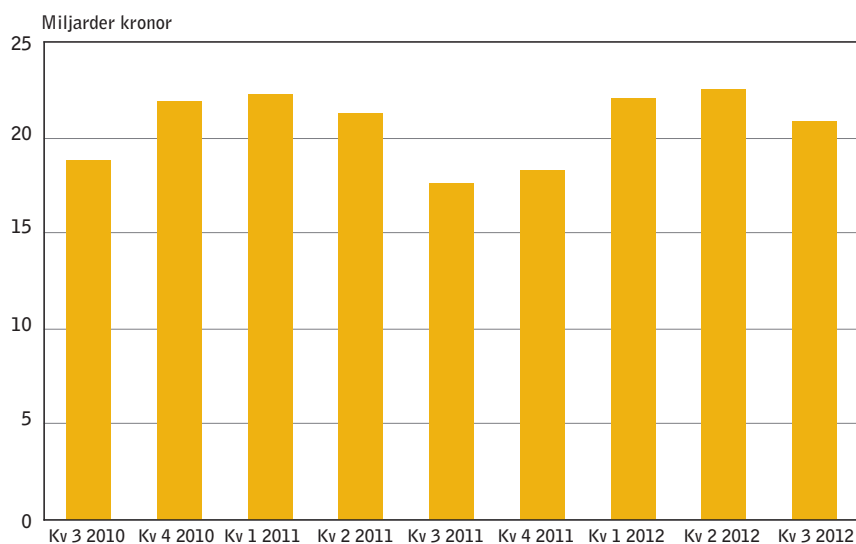
Storbankerna har ökat sin kapitaltäckningsgrad något även under det tredje kvartalet. Förändringarna är små i de andra grupperna. För samtliga bolagsgrupper, utom värdepappersbolagen, kan noteras att kapitalbasen har ökat sedan utgången av andra kvartalet.

Diagram

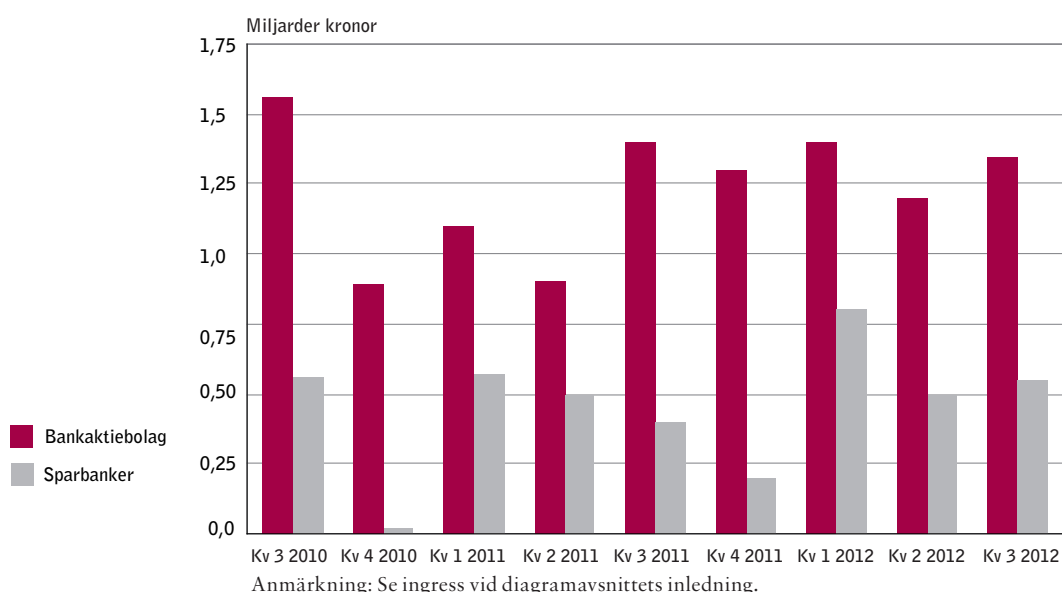
Sedan tredje kvartalet 2010 har SBAB blivit bank och ingår därför nu i gruppen bankaktiebolag i stället för bostadsinstitut. Det påverkar den samlade resultat- och balansräkningen för grupperna bankaktiebolag och bostadsinstitut. Sedan tredje kvartalet 2010 har dessutom Sparbanken Alingsås blivit bankaktiebolag och Sparbanken Finn gått ihop med Sparbanken Gripen AB och bildat Sparbanken Öresund som är ett bankaktiebolag. Det påverkar bland annat samlade resultat- och balansräkningen, in- och utlåningen samt kapitaltäckningsgraden för grupperna bankaktiebolag och sparbanker.

Intjäning

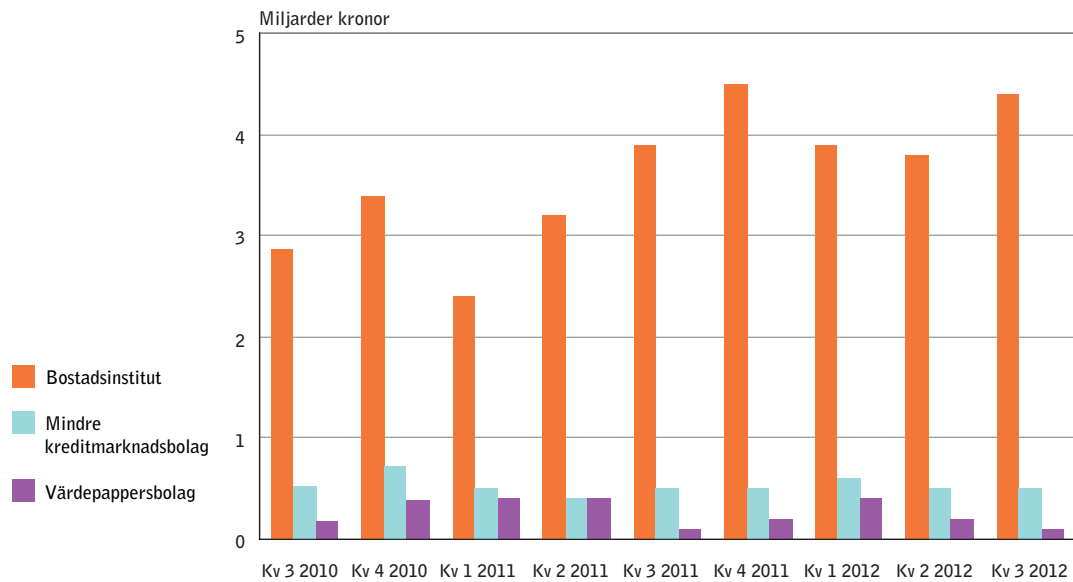
1. RÖRELSERESULTAT (storbanker)

2. RÖRELSERESULTAT (bankaktiebolag och sparbanker)

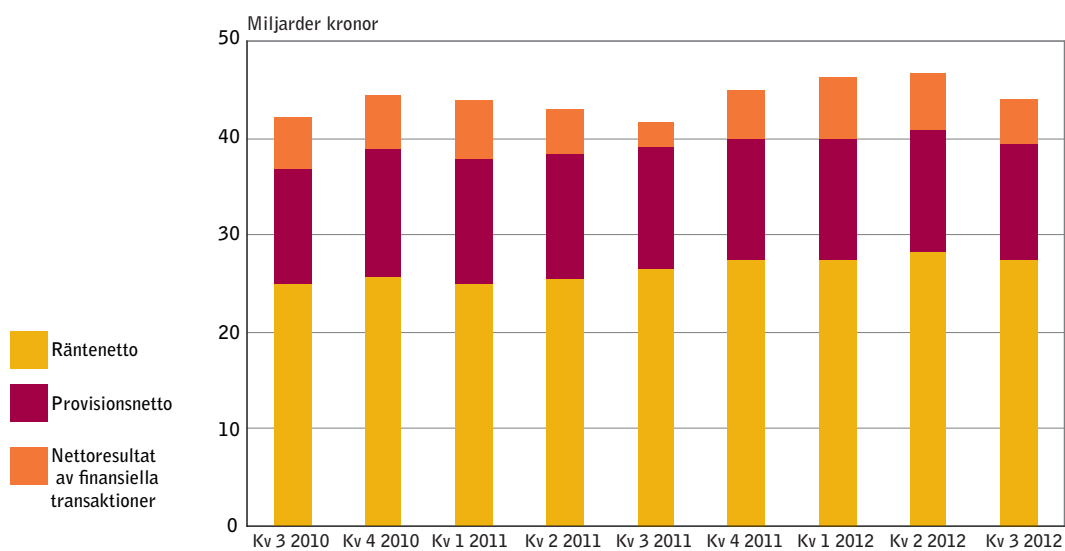

3. RÖRELSERESULTAT (övriga)

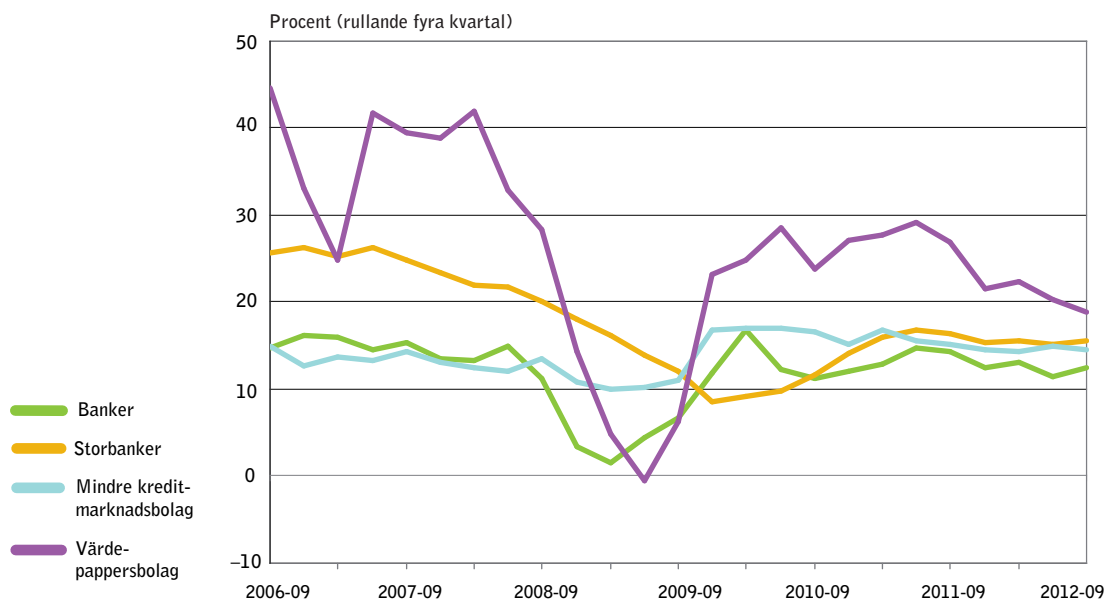
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

4. INTÄKTER (storbanker)

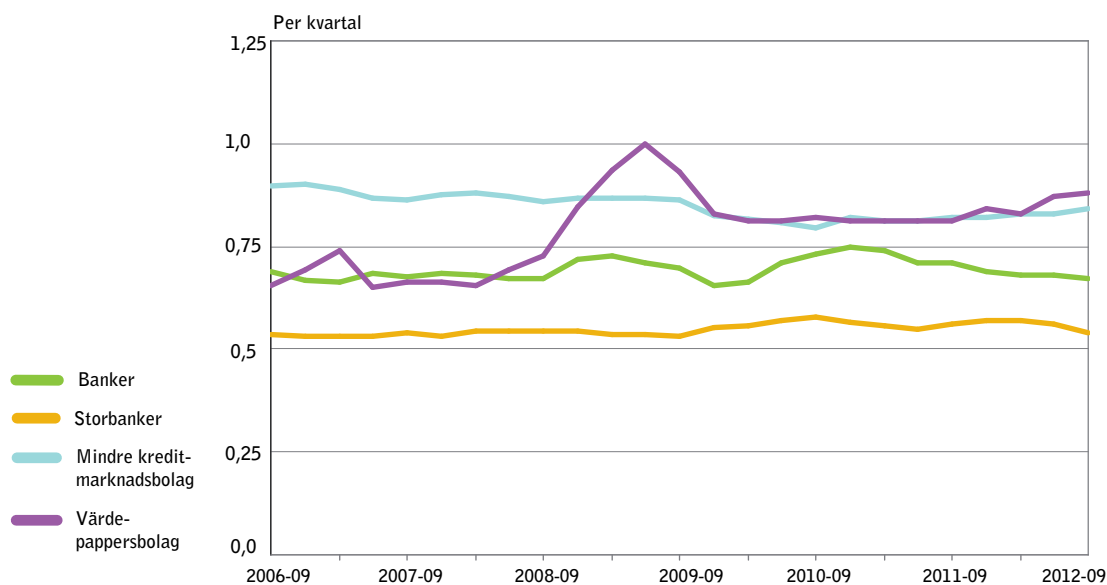
Anmärkning: Övriga intäkter redovisas inte i diagrammet.

5. AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

Anmärkning: Avkastningen är beräknad på rörelseresultatet före skatt. Se även ingress vid diagramavsnittets inledning.

6. K/I-TAL FÖRE KREDITFÖRLUSTER

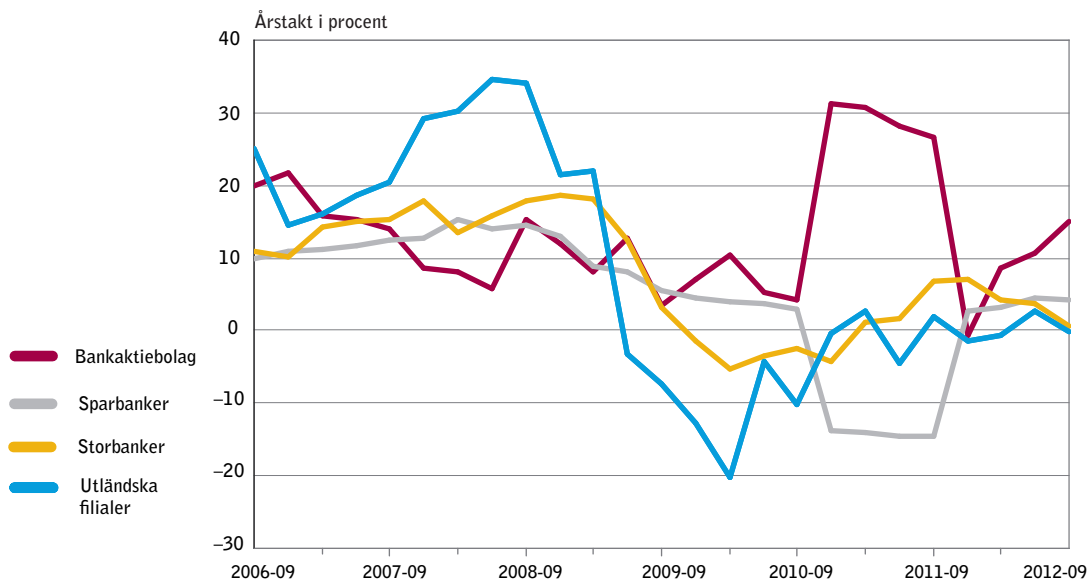

Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

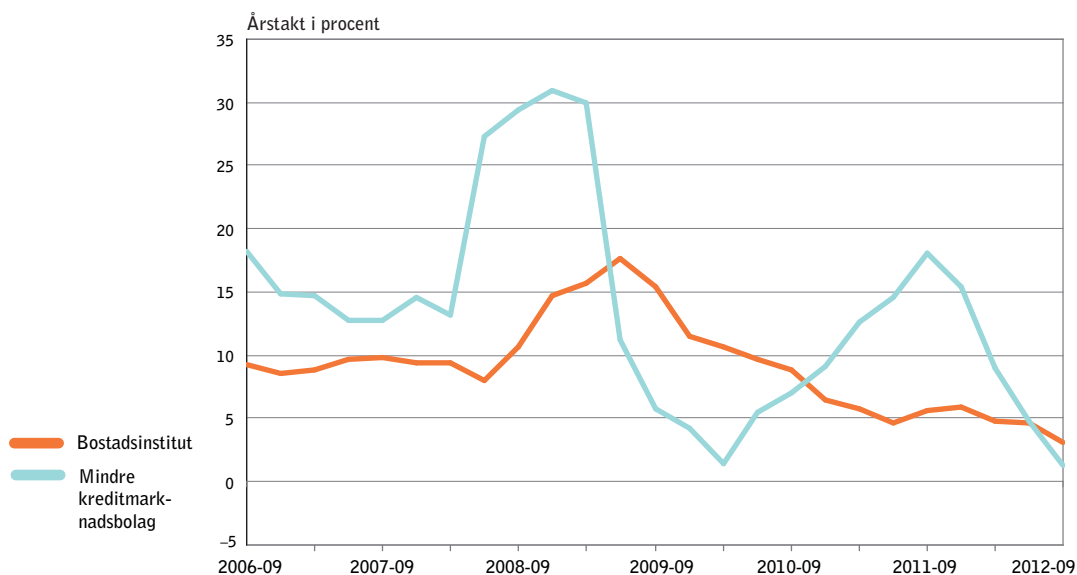
Utlåning

7. FÖRÄNDRING I UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

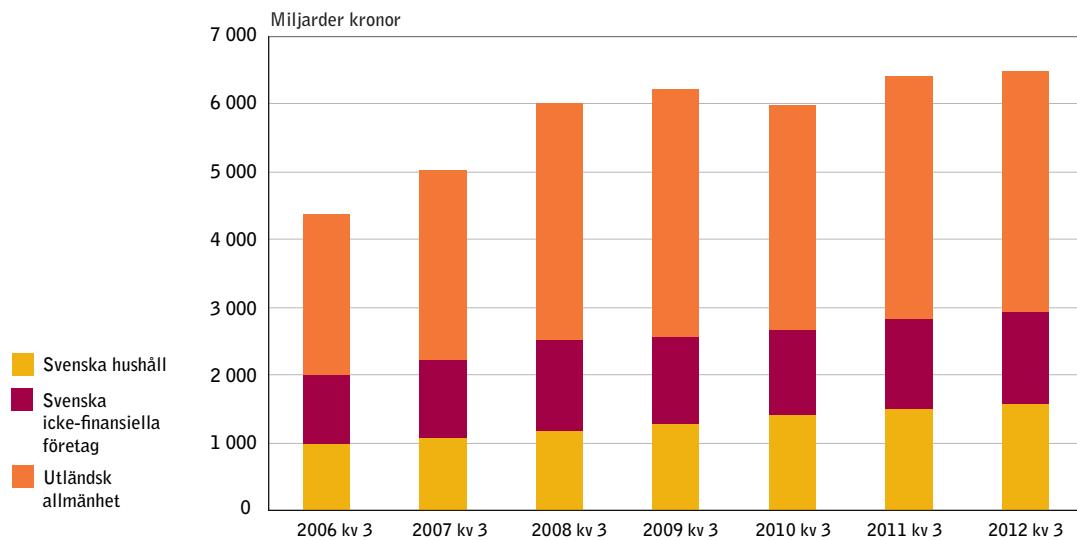
Anmärkning: Förändringen för sparbanker och bankaktiebolag mellan kvartal 4 2010 och kvartal 4 2011 förklaras i ingress vid diagramavsnittets inledning. Utlåning i utländska filialer rensad för återköpsavtal (repor)

8. FÖRÄNDRING I UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

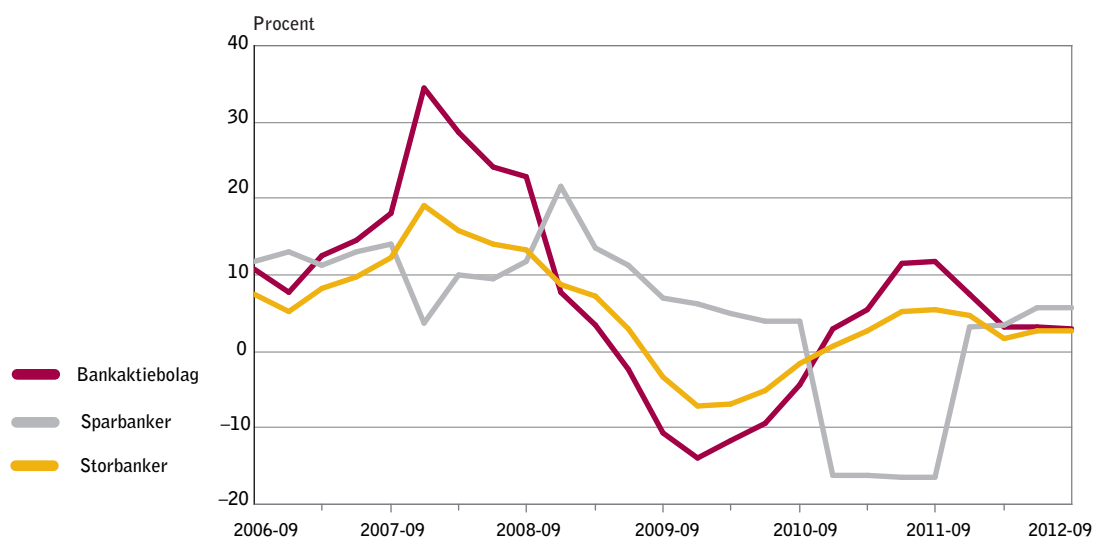

Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning. För kreditmarknadsbolagen inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

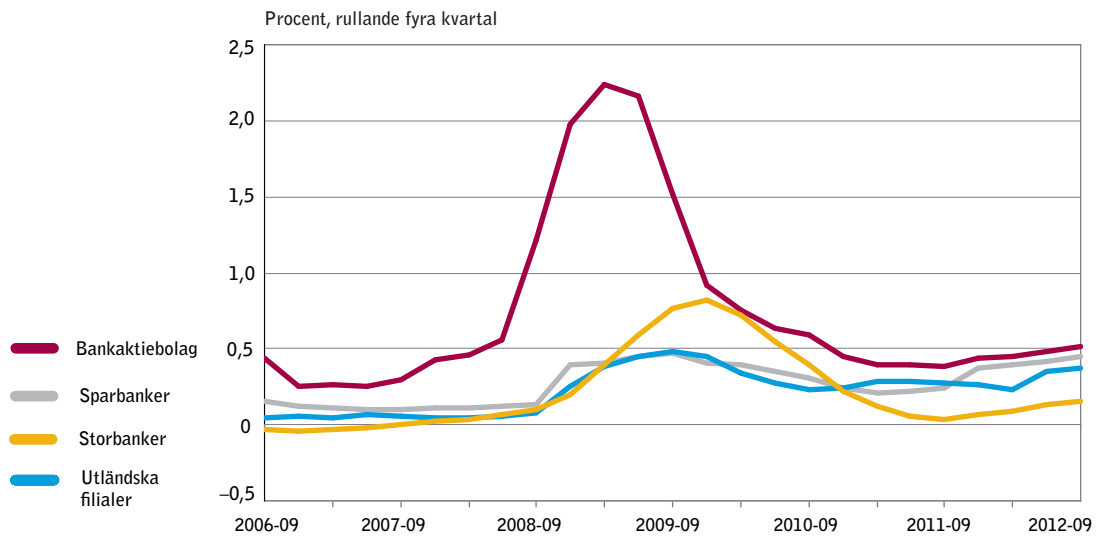
9. SEKTORFÖRDELAD UTLÅNING (storbanker)

10. UTLÅNING TILL ICKE-FINANSIELLA FÖRETAG

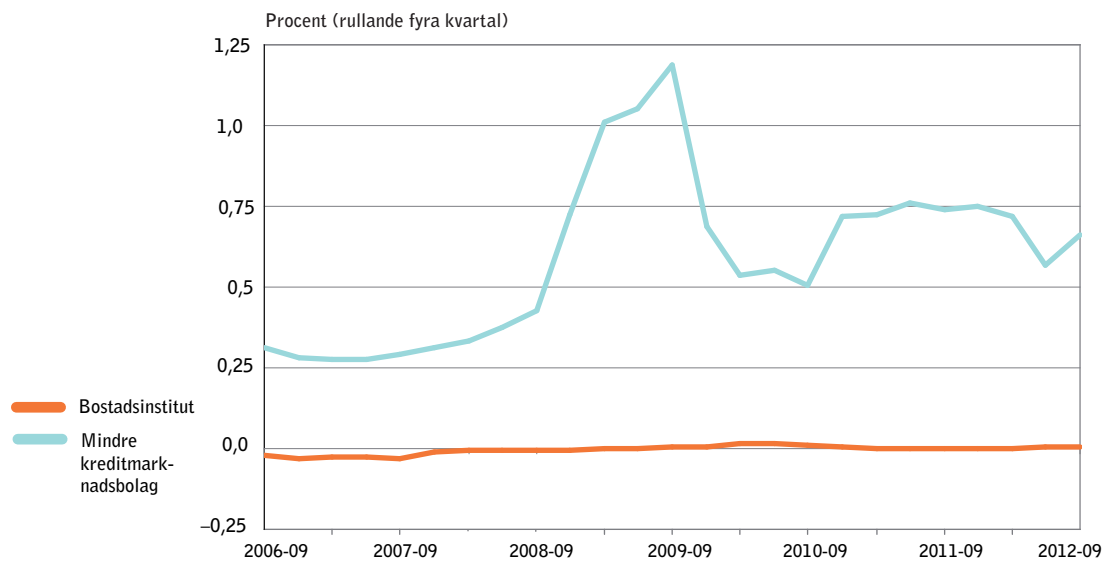

11. KREDITFÖRLUSTER NETTO/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

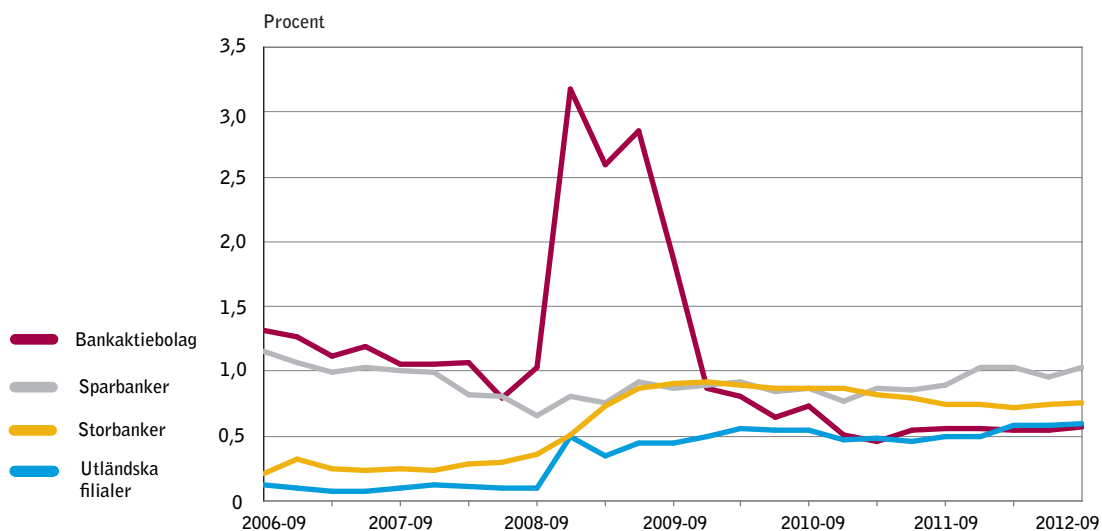
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

12. KREDITFÖRLUSTER NETTO/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

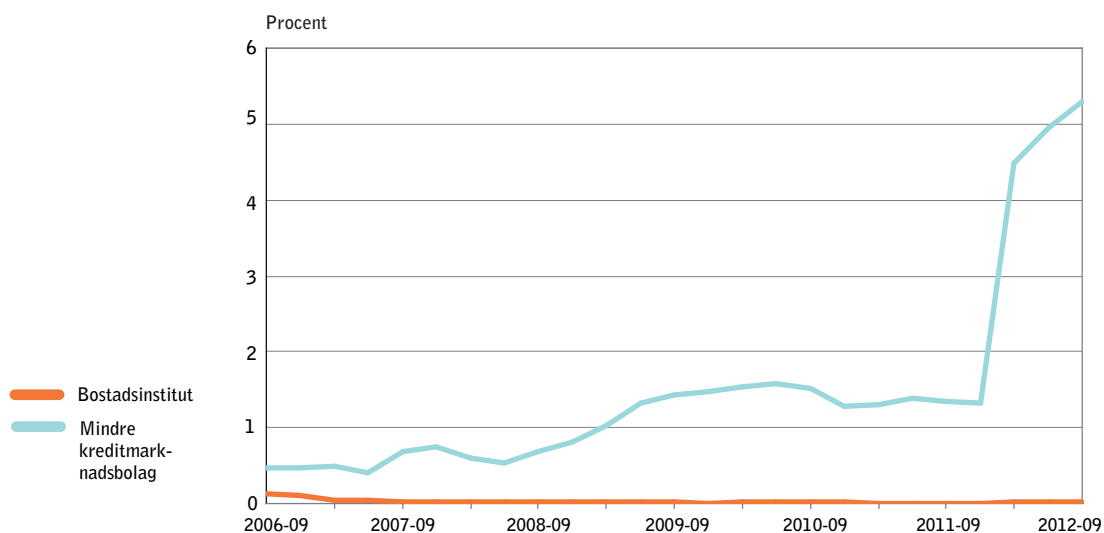
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

13. OSÄKRA LÅNEFORDRINGAR/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

Anmärkning: Specifika lånefordringar som företagen bedömer som osäkra, alltså lånefordringar där det skett en individuell nedskrivningsprövning och där det finns objektiva omständigheter som lett till att tillgången har skrivits ned. Beloppet för denna fordran redovisas exklusive den specifika reservering som bedömts vara nödvändig. Beloppet visas i relation till utlåningen. Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

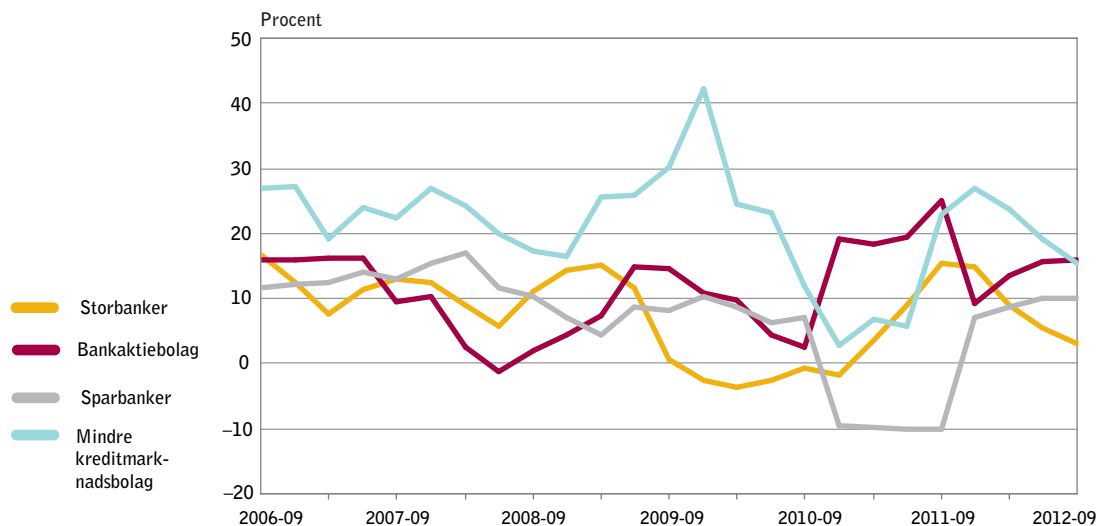
14. OSÄKRA LÅNEFORDRINGAR/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning. För kreditmarknadsbolagen visas de osäkra lånefordringarna i relation till utlåningen som för gruppen inkluderar leasingobjekt. Ändrade rapporteringsrutiner av osäkra lånefordringar från och med kvartal 1 – 2012 påverkar särskilt gruppen mindre kreditmarknadsbolag.

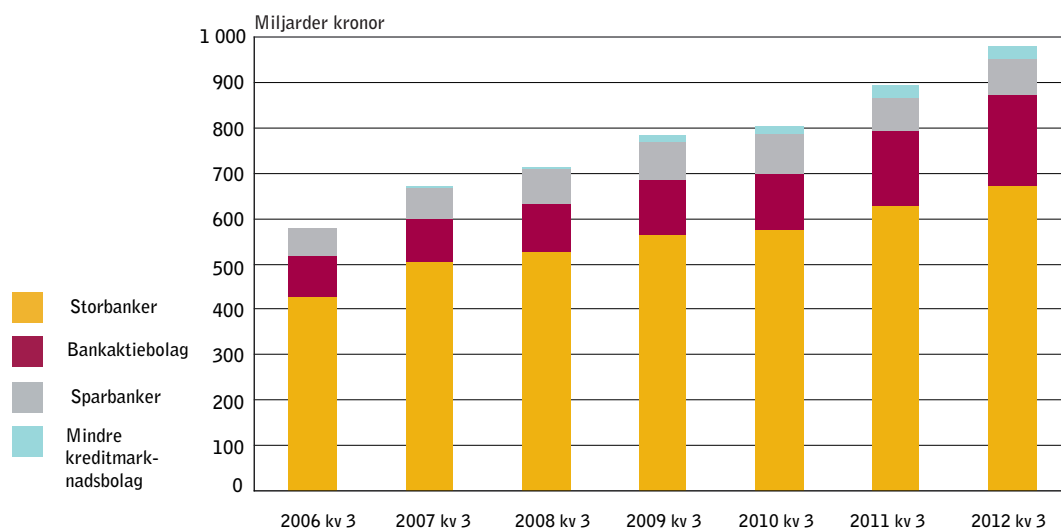
Inlåning och kapital

15. FÖRÄNDRING I INLÅNING FRÅN ALLMÄNHETEN

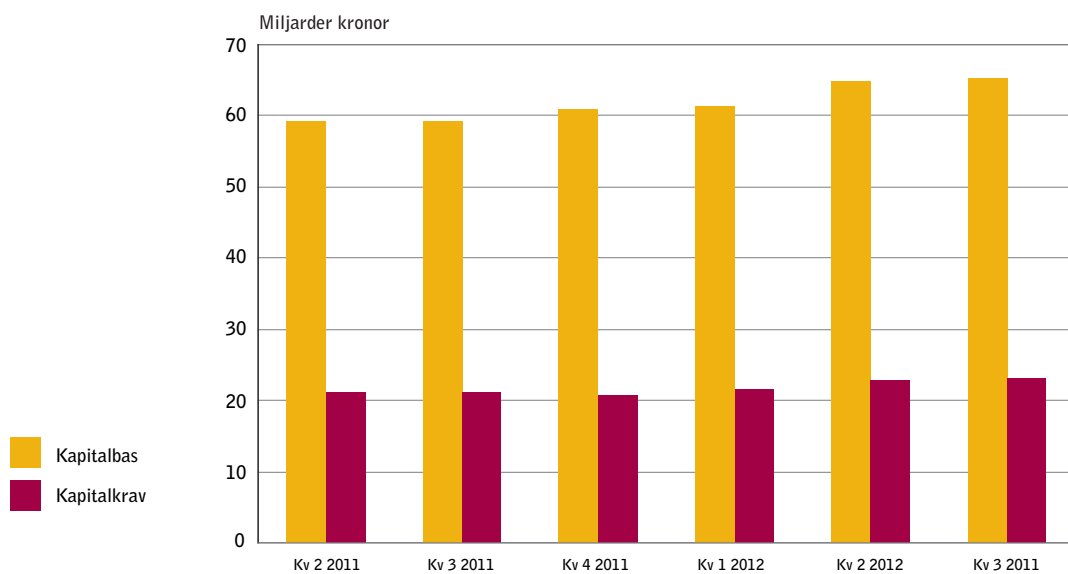

Anmärkning: Förändringen för sparbanker och bankaktiebolag mellan kvartal 4 2010 och kvartal 4 2011 förklaras i ingress vid diagramavsnittets inledning

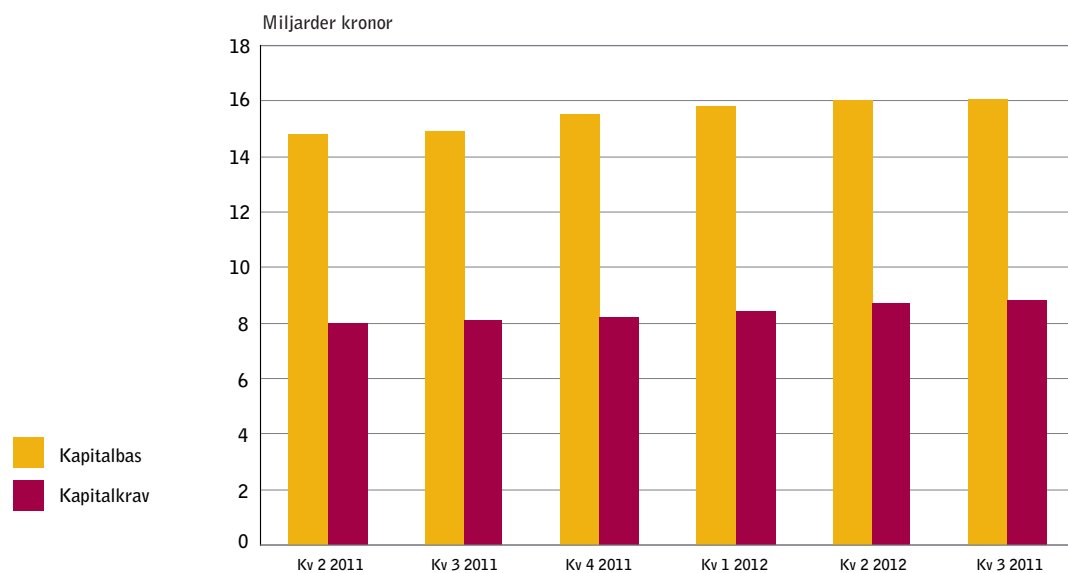
16. INLÅNING FRÅN SVENSKA HUSHÅLL

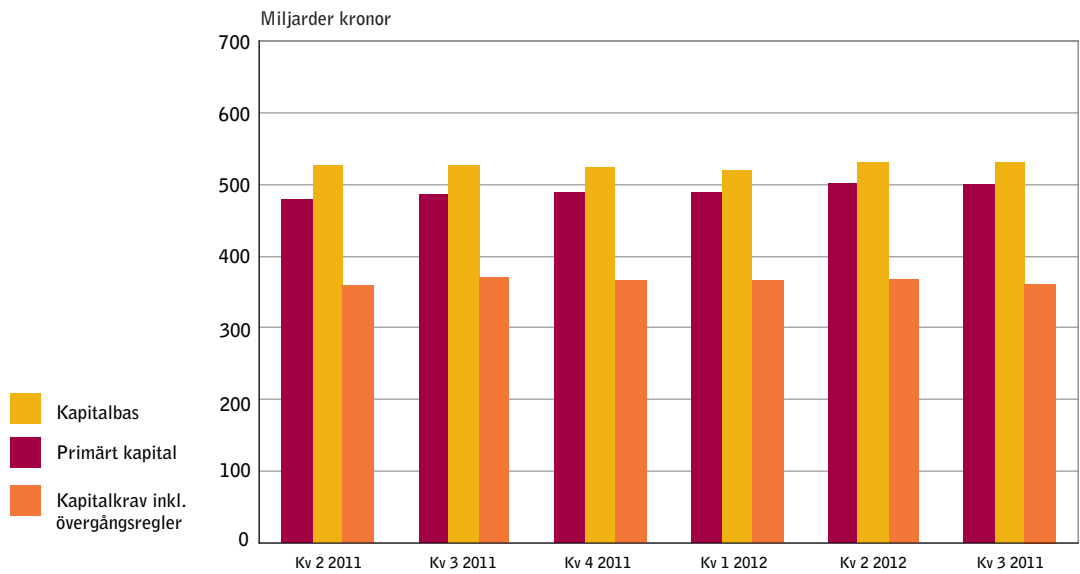
17. KAPITAL (bankaktiebolag)

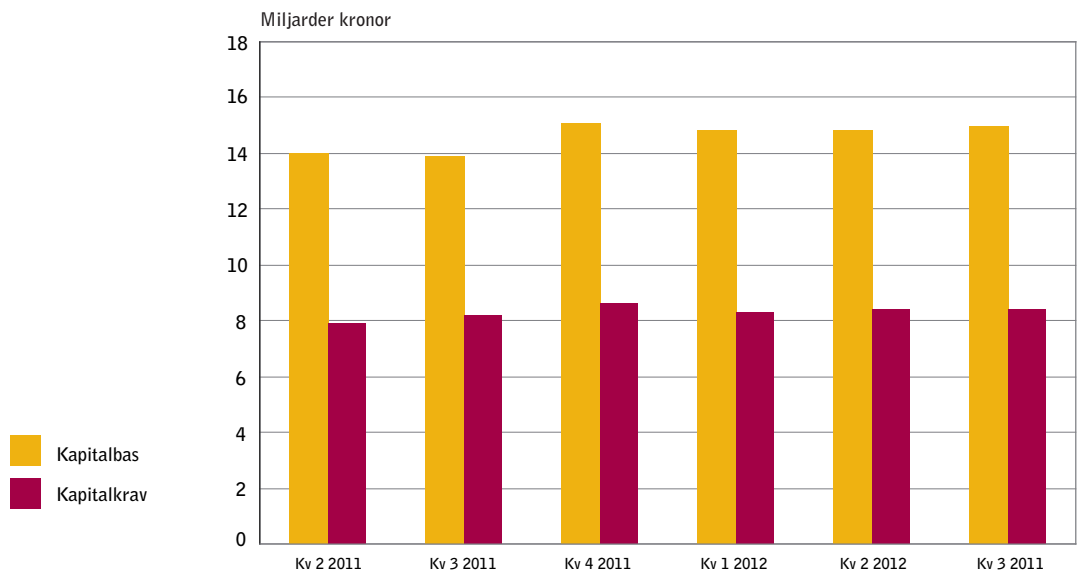
18. KAPITAL (sparbanker)

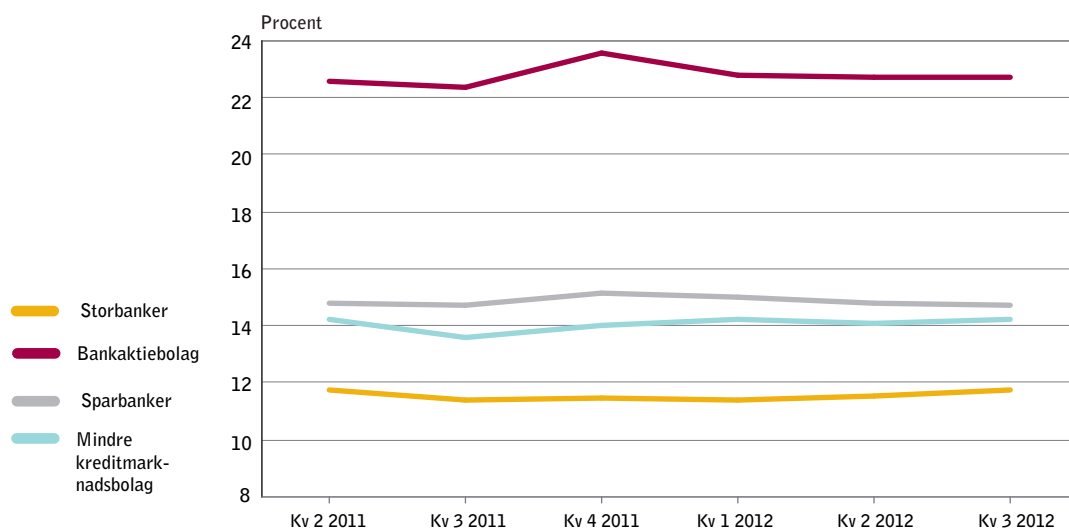
19. KAPITAL (storbanker)

20. KAPITAL (mindre kreditmarknadsbolag)

21. KAPITALTÄCKNINGSGRAD

Definitioner

I rapporten gäller följande definitioner för de nyckeltal, värden och vissa begrepp som presenteras i olika diagram och tabeller.

Inlåning från allmänheten All in- och upplåning från allmänheten, bland andra kommuner och landsting, hushåll och företag (exklusive kreditinstitut och centralbanker).

K/I-tal före kreditförluster: Summa kostnader före kreditförluster dividerat med summa intäkter.

Kapitalbas: Summa primärt och supplementärt kapital efter vissa avräkningar samt totalt utvidgad kapitalbas. I primärt kapital ingår främst eget kapital men också till exempel periodens resultat och kapitaltillskott under vissa förutsättningar. Supplementärt kapital består huvudsakligen av förlagslån. Det primära kapitalet ska utgöra minst hälften av kapitalbasen.

Kapitalbehov övriga risker: För andra risker än de som finns med under kapitalkravet och som bolagen har identifierat i sin egen verksamhet ska bolagen beräkna ett kapitalbehov. Storbankerna rapporterar inte detta kapitalbehov till Finansinspektionen. Företagets kapitalbas ska minst motsvara summan av det totala kapitalkravet och kapitalbehov för övriga risker (det samlade kapitalbehovet).

Kapitaltäckningskvot: Kapitalbasen dividerat med totalt kapitalkrav. Till och med 2006 rapporterades kapitaltäckningsgrad. En kapitaltäckningskvot på 1 motsvarar en kapitaltäckningsgrad på 8 procent.

Kreditförluster, netto: Periodens totala kostnader för kreditförluster. Hela eller den del av lånefordran som företaget bedömer att det inte kan driva in från låntagaren eller få in genom att realisera säkerheten.

Kreditinstitut: Samlingsbeteckning för banker och kreditmarknadsföretag.

Nettoresultat: Verksamhetens resultat efter skatt.

Nettoresultat av finansiella transaktioner: Här redovisas;

1. nettovinster eller nettoförluster av handel med dels finansiella instrument som innehas för handel (inklusive derivat) eller som utgör finansiella tillgångar som kan säljas, dels ädla metaller,

2. andra redovisade värdeförändringar på sådana finansiella instrument som avses i 1 och ädla metaller, och

3. nettovinster eller nettoförluster av valutatransaktioner samt andra redovisade värdeförändringar av tillgångar och skulder i utländsk valuta i den mån de kan hänföras till valutakursförändringar.

Osäkra lånefordringar: En lånefordring där det skett en individuell nedskrivningsprövning och där det finns objektiva omständigheter som lett till att tillgången har skrivits ned. Beloppet för denna fordran redovisas exklusive den specifika reservering som bedömts vara nödvändig.

Primärkapital: Se Kapitalbas.

Provisionsnetto: Intäkter för lämnade tjänster minus kostnader för mottagna tjänster, i den mån de inte är att betrakta som ränta.

Räntabilitet eller avkastning på eget kapital: Rörelseresultatet i förhållande till periodens genomsnittliga beskattade egna kapital.

Räntenetto: Ränteintäkter minus räntekostnader, för vissa grupper inkluderar också leasingintäkter minus avskrivningar på leasingobjekt.

Räntenettomarginal: Räntenetto dividerat med räntebärande tillgångar. I

räntebärande tillgångar ingår: utlåning kreditinstitut, utlåning allmänheten, kassa, belåningsbara statsskuldförbindelser och obligationer och andra räntebärande värdepapper. Dessa tillgångar beräknas som genomsnitt per rullande tolv månadersperiod. Räntenettet beräknas också per rullande fyra kvartalsperiod.

Räntepunkter: Eller baspunkter. En räntepunkt motsvarar en hundra del procentenhet. Till exempel, en sänkning av reporäntan med 0,25 procentenheter är en sänkning med 25 räntepunkter.

Rörelseresultat: Verksamhetens resultat före extraordinära intäkter, kostnader, bokslutsdispositioner, skatt och efter kreditförluster.

Totalt kapitalkrav: Det minimikrav på kapital som företagen ska hålla för kredit-, marknads- och operativa risker beräknat enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar samt Finansinspektionen föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:38) om kapitaltäckning och stora exponeringar. För storbankerna ingår kapitaltillägg enligt övergångsreglerna som innebär en gradvis anpassning av kapitalkravet mellan Basel 1 och Basel 2-reglerna.

Utlåning till allmänheten: Allt som inte definieras som utlåning till kreditinstitut är mot allmänheten. Med kreditinstitut avses följande av SCB:s sektorkoder: 211, 212, 213, 214, 215, 217, 221 och 223. För vissa grupper inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

Företagen

Definitioner av i rapporten förekommande grupper och företagskategorier.

Företagen i respektive bolagsgrupp finns i statistikbilagan som publiceras tillsammans med denna kreditmarknadsbarometer.

Banker: Bankaktiebolag, medlemsbanker, sparbanker och utländska bankers filialer

Bankaktiebolag: Bankaktiebolag exkl. Swedbank AB, Nordea Bank AB (publ), Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) och Svenska Handelsbanken AB (publ)

Bostadsinstitut: Bostadsfinansierande företag

Kreditinstitut: Samlingsbeteckning för banker och kreditmarknadsföretag.

Mindre kreditmarknadsbolag: Kreditmarknadsföretag exkl. företag som ingår i någon av storbankskoncernerna samt företag som finansierar särskilda sektorer.

Sparbanker: Sparbanker

Storbanker: Större bankkoncerner

Utländska filialer: Utländska bankers filialer

VP-(värdepappers) bolag: Värdepappersbolag, exklusive kraft- och råvarubolag.

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon 08-787 80 00
Fax 08-24 13 35
finansinspektionen@fi.se

www.fi.se